

ODVETNIK
DR. IVAN LOVRENCIČ
LJUBLJANA
Nikloščeva cesta 8.

Občinski volilni red

za Slovenijo.

V Ljubljani 1921.

Založila Tiskovna zadruga.

16900

N 06-06-2007/390

Prvotna uredba z dne 15. maja 1920. (Uradni list št. 71 z dne 8. junija 1920. pod št. 245) je bila izpremenjena z uredbo z dne 17. februarja 1921. (Uradni list št. 20 z dne 26. februarja 1921. pod št. 59).

V svrhu praktične uporabe uredbe je ta izdaja prirejena po tekočih paragrafih. Razveljavljeni paragrafi so kot taki označeni, dopolnilni podparagrafi pa v zmislu izprememb uvrščeni na odgovarjajočih mestih.

Uredba o volitvi v občinska zastopstva v Sloveniji.

I. poglavje.

Volitev občinskega odbora.

I. oddelek.

**Kdo ima pravico voliti in kdo ima pravico
izvoljen biti.**

**Kdo ima pravico voliti (aktivna vo-
lilna pravica).**

§ 1.

Pravico voliti imajo vsi moški, ki so do tedaj, ko so se začeli sestavljati volilni imeniki, dovršili 21. leto, ki so bili v tem času državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in ki imajo vsaj že eno leto svoje redno bivališče v občini ali ki kot javni nameščenci, nameščenci zasebnih železnic (izvzemši one malih železnic), v dušnem pastirstvu ali v službi cerkvenih oblastev nameščeni duhovniki vseh veroizpovedanj, notarji, odvetniki, civilni inženjerji in civilni geometri, k praksi pripuščeni zdravniki in živinozdravniki vsaj od začetka prve razgrnitve volilnih imenikov redno bivajo v občini.

Ob istih pogojih imajo pravico voliti tudi oni Slovani po plemenu in jeziku, ki sicer niso naši

državljeni, ki so se pa do tedaj, ko so se začeli sestavljati volilni imeniki, stalno naselili v občini.

Za izračunjanje časa, kako dolgo biva volilec v občini, je merodajen dan, ko so bili prvič razgrnjeni volilni imeniki.

Odsotnost iz občine vsled vojaškega službovanja se ne smatra za ukinitev bivališča, kakor se tudi ne šteje v to dobo bivanje radi vojaškega službovanja v občini. Isto velja, ako se kdo vsled vojnih dogodkov ni mogel vrniti iz inozemstva na prejšnje bivališče.

Izjeme glede vojakov.

§ 2.

Aktivni in neaktivni častniki in vojaki pod zastavo ne smejo glasovati. Ta izjema ne velja za rezervne častnike in civilne uradnike vojaške stroke.

§ 3. odpade.

Izvrševanje volilne pravice.

§ 4.

Volilno pravico je izvrševati osebno.

Kdo sme izvoljen biti (pasivna volilna pravica).

§ 5.

Za občinske odbornike ali namestnike smejo izvoljene biti vse osebe moškega spola, ki imajo pra-

vico voliti, ki so dopolnile 24. leto svoje dobe in ki niso izvzete od volilnosti.

Kdo je izvzet, da ne sme izvoljen biti.

§ 6.

Izvzeti so, da ne morejo izvoljeni biti:

1.) občinski nameščenci, dokler v istini služijo, razen osebja občinskih učilišč;

2.) uradniki onih oblastev, ki neposredno nadzorujejo občinsko upravo;

3.) osebe, ki so ob začetku prve razgrnitve volilnih imenikov že dva meseca v zamudi s plačilom ali položitvijo računa, katero jim do občine nalaga pravnomočna razsodba ali sodna poravnava;

4.) osebe, ki so v zamudi s položitvijo računa o upravljanju njim izročene premoženja občine ali kakega občinskega zavoda;

5.) osebe, ki se brez zakonitega odklonilnega vzroka branijo sprejeti izvolitev v občinski odbor, ali ki pozneje mandat, ki so ga sprejele, izrečno ali molče odlože, za dobo treh let.

Kdo je izključen, da ne smeniti voliti, niti izvoljen biti.

§ 7.

Izključeni, da ne smejo niti voliti niti voljeni biti, so:

1.) oni, ki so obsojeni zaradi hudodelstva, kolikor ne gre za politično hudodelstvo, storjeno do ustanovitve kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, dokler trajajo pravne posledice, združene z obsodbo;

2.) oni, ki so obsojeni zaradi pregreška ali prestopka, storjenega iz koristoljubja (tatvina, poneverba, goljufija, oderuštvo), ali sicer nečastnih dejanj (beračenje, vlačugarstvo, zvodništvo), dokler ne minejo tri leta po prestani kazni ali zastarani kazni;

3.) oni, ki so obsojeni zaradi pregreška zoper kazenskopravne določbe v varstvo volilne svobode, ako je bilo dejanje storjeno pri volitvah v poslansko zbornico, v občinski zastop ali v katerokoli korporacijo ali zastopstvo, ki je po zakonu poklicano, da oskrbuje javne stvari, in sicer za dobo šestih let po prestani kazni;

4.) oni, ki prestajajo sodne kazni, in oni, ki so v prisilni delavnici ali pod policijskim nadzorstvom;

5.) oni, ki so v konkurzu;

6.) oni, ki so pod skrbstvom (očetovsko oblastjo, varuštvom, kuratelo);

7.) oni, ki so brez vladne dovolitve stopili v službo tuje države;

8.) oni, ki so sodno obsojeni, ker kot pristaši nepriznanih ver niso izpolnjevali svojih državljanskih in vojaških dolžnosti.

II. oddelek.

Priprave za volitve v občinski svet.

Volilni imeniki.

§ 8.

Za volitev občinskega odbora mora župan (mestni magistrat) sestaviti volilni imenik po abecednem redu.

V občinah z vsaj 2000 prebivalci more župan (mestni magistrat) po potrebi določiti več volišč in v ta namen razdeliti volilstvo na podstavi rednega bivališča po okrajih. V tem primeru je za vsak volilni okraj napraviti po abecednem redu poseben volilni imenik. V občinah, ki imajo nad 800 volilcev, se mora vršiti volitev na več krajih.

Občinski odbor sestoji v občinah:

z manj kakor 500 prebivalci iz 10 odbornikov in 10 namestnikov,

z manj kakor 2000 prebivalci iz 16 odbornikov in 16 namestnikov,

z manj kakor 5000 prebivalci iz 24 odbornikov in 24 namestnikov,

z manj kakor 10.000 prebivalci iz 32 odbornikov in 32 namestnikov,

z manj kakor 20.000 prebivalci iz 36 odbornikov in 36 namestnikov,

z manj kakor 40.000 prebivalci iz 40 odbornikov in 40 namestnikov,

s 40.000 ali več prebivalci iz 48 odbornikov in 48 namestnikov.

Merodajno je zadnje ljudsko štetje.

§ 9.

Volitev se vrši na podstavi sorazmernega zastopstva z obveznimi kandidatnimi listami.

Volilni imeniki se morajo razgrniti za dobo osmih dni, da jih vsakdo lahko vpogleda. Tekom te dobe se smejo zoper nje vlagati pri županu (mestnem magistratu) pismeni ugovori (reklamacije). To je razglasiti na občinski deski in v občinah z lastnim štatutom poleg tega še v Uradnem listu. V razglasu je navesti tudi dan, s katerim se prične osemdnevna reklamacijska doba.

Ugovore sme vlagati vsakdo, ki je vpisan v volilni imenik, kakor tudi vsaka druga oseba, stara vsaj 21 let in redno bivajoča v občini.

Ugovor je vložiti ob vsaki reklamaciji posebe ter mora biti opremljen z dokazili, katera mora stranka na njeno zahtevo vsako oblastvo takoj brezplačno izdati.

Župan (mestni magistrat) mora ugovore z volilnimi imeniki in z enim poverjenim prepisom imenikov (§ 10., odstavek 2.) tekom 3 dni predložiti nadrejenemu okrajnemu glavarstvu (politični ekspozituri), oziroma okrajnemu glavarstvu na sedežu mestnega magistrata, v Ljubljani pa deželni vladi za Slovenijo (poverjeništvu za notranje zadeve).

Razsodba političnega oblastva je glede tekoče volitve končnoveljavna.

Okrajno glavarstvo (politična ekspozitura), oziroma deželna vlada, mora po svojih razsodbah izvršiti potrebne poprave v volilnih imenikih ter jih vrniti županu (mestnemu magistratu). Popravljeni volilni imeniki pa se morajo za prve tri dni po razpisu volitve iznova razgrniti vsakomur na vpogled, kar je objaviti v razglasu o volitvi (§ 12.).

Razmnožitev in izročitev volilnih imenikov.

§ 10.

V občinah z lastnim štatutom mora mestni magistrat dati tako prvotno razgrnjene, kakor tudi popravljene volilne imenike pravočasno in v zadostnem številu razmnožiti in jih na zahtevanje od začetka reklamacijskega roka, oziroma od razglasitve volitve, izročiti vsakomur proti povračilu napravnihih stroškov, ki odpadajo na vsak izvod zahtevanih imenikov.

V ostalih občinah je vsakemu volilcu prepuščeno, da v uradnem prostoru ob navadnih uradnih urah, najmanj pa vsak dan od 9. do 12. ure in v občinah z vsaj 2000 prebivalci tudi še od 15. do 18. ure, v dobi, določeni za razgrnitev imenikov, prepíše te imenike. Občina mora v ta namen napraviti vsaj tri poverjene prepise volilnih imenikov, na ukaz okrajnega glavarstva tudi več.

Opravljanje volitvenega opravila, kadar je občinski odbor razpuščen.

§ 11.

Kadar bi se razpustil občinski odbor, prevzame opravila, ki so glede občinskih volitev izročena županu, gerent.

Razglasitev volitve, ki jo je izvršiti.

§ 12.

Volitev se mora vsaj štiri tedne prej razglasiti na način, kakršen je predpisan v § 9., odstavku 2.

V razglas o volitvi je poleg naznanila o volišču in dnevu volitve, o nje začetku in zaključku, o številu občinskih odbornikov in namestnikov, ki jih je izvoliti, sprejeti zlasti tudi objave o razgrnitvi popravljenih volilnih imenikov (§ 9.) in o načinu in roku za prijavo in vezanje kandidatnih list (§§ 15., 15. a).

§§ 13. in 14. odpadeta.

Kandidatne liste.

§ 15.

Občinske odbornike in namestnike je voliti po obveznih kandidatnih listah.

Zato morajo politične, socialne in druge skupine volilcev najpozneje v petih dneh po razpoložitvi pravnomočnih volilnih imenikov predložiti politič-

nemu oblastvu, omenjenemu v § 9., odstavku 5., kandidatne liste za volitev občinskih odbornikov in namestnikov.

Kandidatne liste morajo obsezati toliko imen, kolikor je voliti občinskih odbornikov in namestnikov.

Kandidatne liste se morajo vpisati na uradno izdanem obrazcu, ki ga z dnem prve razgrnitve volilnih imenikov proti odškodnini vsakdo dobi pri županu, pri okrajnem glavarstvu (politični ekspozi-turi) ali pri deželni vladi v Ljubljani.

Obrazec za kandidatne liste predpisuje deželna vlada.

Z izvirno kandidatno listo morajo predlagatelji predložiti še po dvakrat toliko prepisov liste, kolikor je v dotični občini volišč. Na prepisih kandidatnih list, za katere je tudi uporabiti uradne obrazce, imena predlagateljev ne smejo biti navedena. Na teh prepisih se morajo označiti samo imena predstavnika in namestnika liste (§ 16. a, odstavek 5.).

V razglasu o volitvi (§ 12.) mora župan (mestni magistrat) objaviti dan in uro, do katere se smejo vlagati kandidatne liste.

V kandidatno listo se smejo sprejeti kot kandidati vse osebe, ki morejo biti izvoljene.

§ 15. a.

Dvoje ali več v isti občini vloženih kandidatnih list se lahko veže. Dotično izjavo strank morajo pismeno javiti političnemu oblastvu, omenjenemu v

§ 9., odstavku 5., vsaj 8 dni pred volitvijo njih pooblaščenimi zastopniki (§ 16. a, odstavek 8.). Politično oblastvo mora to izjavo izročiti po županu (mestnem magistratu) volilnemu odboru, čim se ta sestane.

§ 16.

Kandidatne liste za volitev občinskih odbornikov in namestnikov morajo biti izrečno označene za take in čitljivo svojeručno podpisane najmanj po toliko volilnih upravičencih, kolikor je voliti odbornikov in namestnikov v dotični občini. Vsak volilni upravičenec sme podpisati le eno kandidatno listo. Liste morajo podpisati tudi vsi kandidati z opombo, da izvolitev po tej listi sprejmejo. Ti podpisi se štejejo v predpisano število predlagateljev.

§ 16. a.

Kandidatne liste se morajo sestaviti tako-le:

Na čelu liste se zapiše ime občine, dan volitve, za katero liste veljajo, in pa jasna in določna označba skupine volilcev, ki predlaga listo, tako da se lahko loči od vsake druge.

Potem pod I.:

S tekočimi številkami 1, 2 itd. označena imena in priimki, prebivališče in poklic predlaganih kandidatov za občinske odbornike. Teh kandidatov mora biti toliko, kolikor je izvoliti občinskih odbornikov.

Potem pod II.:

S tekočimi številkami 1, 2 itd. označena imena in priimki, prebivališče in poklic kandidatov za namestnike. Teh kandidatov mora biti tudi toliko, kolikor je izvoliti namestnikov.

Pod imena kandidatov se napišejo imena enega predstavnika in enega namestnika te liste za volilni odbor (§ 28.).

Ako se voli na več krajih v občini, se napiše za vsako volišče ime po enega predstavnika in po enega namestnika liste v volilnem odboru.

Pod vse to se podpišejo svojeročno in čitljivo predlagatelji in pa kandidati, poslednji z opombo, kakor je predpisano v § 16.

Na kandidatni listi je dalje imenovati izmed podpisancev eno osebo in nje namestnika, katera naj v imenu in po naročilu podpisancev občujeta z županom (mestnim magistratom), oziroma političnim oblastvom kot pooblaščenca zastopnika.

Ako take prijave ni, se smatra prvi podpisanec za zastopnika, drugi podpisanec pa za njegovega namestnika.

Za predstavnike list v volilnem odboru smejo biti označeni ali predlagatelji sami ali druge osebe, ki so vpisane v volilnem imeniku dotične občine.

Brez privolitve se ne sme nihče označiti za predstavnika liste ali njegovega namestnika.

§ 17.

Kandidatne liste, ki ne zadoščajo predpisom §§ 15., 16. in 16. a ali pri katerih se je vršila zloraba splošne označbe že obstoječih političnih ali drugih strank, mora politično oblastvo, omenjeno v § 9., odstavku 5., tekom treh dni po vložitvi z navedbo razlogov vrniti v popravo.

Poziv se mora proti dostavnici izročiti pooblaščenemu zastopniku ali njegovemu namestniku (§ 16. a, odstavek 8.). Ako se pozivu ne zadosti tekom treh dni, je kandidatna lista neveljavna.

§ 18.

Ako ima več kandidatnih list enake, podobne ali take označbe, ki bi utegnile provzročiti zamenjavo, mora politično oblastvo, omenjeno v § 9., odstavku 5., pozvati zastopnike pozneje vloženih kandidatnih list, naj izpremene označbe.

Ako pa so bile enako označene liste vložene istočasno, se je s takim pozivom obrniti na vse zastopnike teh list. Če se pozivu ne zadosti v določenem roku, ali če se taka kandidatna lista vloži sploh brez take označbe, se označi kandidatna lista uradoma z imenom zastopnika vseh podpisancev, oziroma z imenom prvega podpisanca.

§ 19.

Osebe, ki podpišejo kandidatno listo, ne da bi bile vpisane v volilnem imeniku (§ 16.), ali ki so

podpisale več kandidatnih list (§ 16.) ali ki so zlorabile splošne označbe že obstoječih političnih, socialnih ali drugih skupin (§ 17.), kaznuje okrajno glavarstvo (politična ekspozitura), oziroma v mestih z lastnim štatutom mestni magistrat z globami do 2000 kron ali z zaporom do 14 dni. Globe se stekajo v občinski zaklad.

§ 20.

Kandidatne liste mora politično oblastvo, omenjeno v § 9., odstavku 5., glede njih vsebine pregledati, ali so na njih imenovane le take osebe, ki smejo biti izvoljene, in ali niso med kandidati raznih kandidatnih list imena istih oseb.

V drugonavedenem primeru je dotične kandidate črtati iz vseh kandidatnih list.

§ 21.

Ako posamezni kandidati odpadejo vsled večkratne kandidature, vsled smrti ali odpovedi kandidatove, mora to politično oblastvo, omenjeno v § 9., odstavku 5., nemudoma naznaniti zastopnikom dotičnih kandidatnih list, kateri morajo v tem primeru dopolniti listo s tem, da tekom treh dni imenujejo druge kandidate.

§ 22.

Če se v primeru § 21. niso tekom treh dni imenovali drugi kandidati ali če so se kandidatne liste že objavile (§ 23.), se kandidatna lista več n

temveč se napisani kandidati pomaknejo v tekoči vrsti navzgor in ostane koncem liste toliko mest praznih, kolikor je kandidatov odpadlo.

§ 23.

Kandidatne liste, ustrežajoče zakonitim zahtevam (§§ 15. do 22.), potrdi politično oblastvo, omenjeno v § 9., odstavku 5., jih označi s tekočimi številkami 1, 2 itd. po redu, kakor so bile predložene, ter vpošlje njih prepise (§ 15., odstavek 4.) županu (mestnemu magistratu), ki jih mora kot liste strank objaviti najkasneje osmi dan pred volitvijo na občinski deski, oziroma v mestih z lastnim štatutom tudi z razglasom v Uradnem listu. En prepis kandidatnih list izroči župan (mestni magistrat) na dan volitev volilnemu odboru (§ 30., odstavek 2.).

Samo kandidatne liste, objavljene na ta način, je smatrati pri volitvi za veljavne kandidatne liste (liste strank).

§ 24.

V občinah, kjer je bila vložena le ena sama veljavna kandidatna lista, proglasi župan brez volitve vse kandidate, predlagane v tej listi, za izvoljene občinske odbornike, oziroma namestnike.

Glede tega proglasa in glede ugovorov zoper postopanje veljajo določbe §§ 41. in 43.

III. oddelek.

Kako se voli.

Čas volitve.

§ 25.

Dan volitve določi politično oblastvo, omenjeno v § 9., odstavku 5.

Doba za glasovanje mora trajati neprekidno od 8. do 17. ure.

Samo če nastane nered, se sme s pritrditvijo večine volilnega odbora glasovanje prekiniti, dokler se ne povrne red. Povod nereda in čas, za katerega se je moralo glasovanje prekiniti, se mora zabeležiti v volilni zapisnik. Ako se je zaradi nereda glasovanje prekinilo za dalje nego eno uro, se mora glasovanje za toliko časa po 17. uri podaljšati, kar je volilcem objaviti.

Točenje alkoholnih pijač je na dan volitve in na dan poprej v vsej občini prepovedano.

Volišča.

§ 26.

Za volišča je izbrati primerne prostore. Poslopje, v katerem se glasuje, mora imeti, ako ni samo dovolj prostorno, ograjeno dvorišče, ki se lahko zapre.

Ako je določenih več volilnih okrajev (§ 8.), mora župan (mestni magistrat) za vsak okraj

pravočasno določiti posebno volišče v dotičnem okraju ter določiti obenem, katero volišče je glavno volišče (§ 36., odstavek 2.).

§ 27. odpade.

Volilni odbori.

§ 28.

Volitev vodijo volilni odbori.

Za vsako volišče sestoji volilni odbor iz župana ali enega občinskega svetovalca kot predsednika, iz enega občinskega odbornika, ki ima volilno pravico v dotični občini in ki ga je izvolil občinski odbor, in iz po enega predstavnika ali namestnika kandidatnih list (§ 16. a, odstavek 5.). Kjer občinskih odborov ni, opravlja funkcijo predsednika, oziroma občinskega odbornika v volilnem odboru, volilec, ki ga določi politično oblastvo, omenjeno v § 9., odstavku 5.

Volilni odbor je odgovoren za to, da se volitev izvrši vestno. Njega članom se je zdržati vsakega vplivanja na glasovanje volilnih upravičencev. Predsednik volilnega odbora skrbi za to, da se ob glasovanju vzdržuje red. Če je treba, sme zahtevati pomoč od občinskega ali državnega oblastva.

Politično oblastvo, omenjeno v § 9., odstavku 5., sme odposlati k volitvam na vsako volišče po enega zastopnika, ki mora paziti na to, da se

ravna po zakonu. Pripuščati ne sme, da bi volilni odbor prestopal svoje področje; upravičen je, da tudi med volitvijo odredi odpomoč zoper nezakonitosti.

Ves čas glasovanja morata za glasovalno mizo sedeti vsaj dva člana volilnega odbora. Eden izmed njiju mora biti vedno predsednik ali občinski odbornik, ki je član volilnega odbora, oziroma volilec, ki opravlja funkcijo občinskega odbornika v volilnem odboru. Ako kdo izmed predstavnikov list odide z volišča, ne da bi pustil namestnika, se volitve nadaljujejo tudi brez njega.

§ 29. odpade.

Začetek volilnega opravila.

§ 30.

Volilno opravilo je javno.

Na dan volitve se morajo vsi člani volilnega odbora vsaj eno uro pred začetkom volitve sestati v poslopiju, določenem za glasovanje.

Volilni odbor sprejme od občinskega urada proti potrdilu potrebno število skrinjic in zabojčkov s kroglicami, abecedni volilni imenik in en poverjen prepis volilnega imenika, glasovalni seznam, kandidatne liste, morebitne izjave strank o vezanju list, občinski pečat in drugo, kar je potrebno.

Skrinjice, ki se morajo zapirati in odpirati s tremi različnimi ključi in biti napravljene tako, da

se spuščanje kroglic vanje ne vidi in ne sliši, morajo člani volilnega odbora pregledati in se prepričati, ali so v pravilnem stanju, zlasti ali so prazne in ali so usta skrinjic, skozi katera gredo kroglice, odprta in nezamašena. Nato se pritrdi na posebno mizo, in sicer nasproti mizi, za katero bodo sedeli člani volilnega odbora, toliko skrinjic, kolikor je kandidatnih list.

Na vsako skrinjico se zunaj prilepi kandidatna lista. Kandidatne liste je prilepiti po vrsti, kakor jih je s tekočimi številkami zaznamovalo politično oblastvo, omenjeno v § 9., odstavku 5., in sicer se mora kandidatna lista s tekočo številko 1 prilepiti na prvo skrinjico od strani, na kateri se glasovanje začne, lista s številko 2 na drugo skrinjico itd.

Skrinjice se nato zaklenejo z vsemi tremi ključi. En ključ vzame predsednik volilnega odbora, drugega občinski odbornik, oziroma volilec (§ 26., odstavek 1.), tretjega pa predstavnik dotične liste.

§ 31. odpade.

Glasovanje.

§ 32.

Glasovanje je tajno in se vrši s kroglicami. Kroglice morajo biti iz gume ali iz drugega prikladnega materiala ter vse enako velike. Na vsaki kroglici mora biti vtisnjen grb kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Vsak volilec sme samo po enkrat, samo osebno, samo na volišču, kjer je vpisan v volilni imenik, in samo za potrjeno kandidatno listo glasovati.

Nihče ne sme stopiti na volišče z orožjem ali pa z orodjem, porabnim za boj, razen v primeru § 28., kadar predsednik volilnega odbora, oziroma zastopnik političnega oblastva, pozove oboroženo pomoč, da vzdržuje red na volišču.

Oni, ki stopijo na volišče z orožjem ali z orodjem, porabnim za boj, se kaznujejo v zmislu § 19.

§ 32. a.

Najprej glasujejo člani volilnega odbora, ki so upravičeni voliti; nato glasujejo drugi volilci po vrsti, kakor so prišli na volišče.

V sobo, kjer se glasuje, se ne sme spuščati več nego po deset volilcev naenkrat.

Vsak volilec mora, preden glasuje, glasno povedati svoje ime, priimek in poklic, če treba, tudi svoje stanovanje.

Volilni odbor ne sme zabraniti nikomur, ki je vpisan v abecedni volilni imenik, da ne bi glasoval.

Samo v primerih, ako se v volilnem odboru pokažejo upravičeni pomisleki glede istovetnosti tega ali onega volilca ali dvomi glede volilne pravice z ozirom na nastop izključevalnih razlogov po pravnomočnosti volilnega imenika, sme odločiti volilni odbor, ali se tak volilec pripusti h glasovanju ali ne.

Volilni odbor sklepa z absolutno večino glasov. Predsednik volilnega odbora glasuje samo takrat, kadar se glasovi enako porazdele; v takem primeru odloča s svojim glasom, pridruživši se enemu obeh mnenj.

Volilni odbor mora v vsakem posameznem primeru izreči razsodbo, preden se voli dalje.

§ 32. b.

Predsednik ali eden izmed članov volilnega odbora mora vsakemu volilcu, preden ga pripusti li glasovanju, glasno povedati, katero ali čigavo kandidatno listo predstavljajo glasovalne skrinjice. Vsak predstavnik liste ali njegov namestnik ima pravico volilcu povedati, kateri stranki ali politični skupini pripada ta ali ona kandidatna lista ali skrinjica.

Predsednik dá volilcu eno kroglico. Volilec jo dene v desno roko, zapre roko in gre s tako zaprto roko po vrsti v vsako skrinjico, spustivši pri tem kroglico v ono skrinjico, na kateri je prilepljena ona kandidatna lista, za katero hoče glasovati. Ko potegne roko iz poslednje skrinjice, jo mora vpričo vseh odpreti tako, da lahko vsakdo vidi, da nima več kroglice v njej in da je glasoval. Ves čas, dokler volilec glasuje, morajo predsednik in člani volilnega odbora paziti, da volilec ne dene kroglice v drugo roko in je ne odnese s seboj.

Oni volilec, ki zaradi tehtne hibe ne bi mogel glasovati tako, kakor je povedano v prejšnjem od-

stavku, ima pravico pred volilni odbor privedi pooblaščenca, da namesto njega odda glas. Invalidi brez desne roke morejo glasovati z levico.

V volilnem imeniku in njega poverjenem prepisu je zaznamenovati poleg volilčevega imena, da je dotični volilec glasoval. Za to oznambo naj bo v volilnem imeniku poseben razpredelek.

Razen tega se morajo vpisati imena volilcev v glasovalnem zaznamku po vrsti, kakor volijo.

Ako se volilcu ni dopustilo glasovanje (§ 32. a, odstavek 5.), je to posebe zabeležiti v volilnem imeniku in njega prepisu.

§ 32. c.

Ves čas glasovanja se mora voditi zapisnik o vsem, kar bi se dogodilo in kar smatra katerikoli član volilnega odbora za vredno, da se zabeleži.

Ako volilni odbor volilcu ni dopustil glasovanja (§ 32. a, odstavek 5.), je treba v zapisniku v vsakem primeru imenomoma navesti vsakega člana volilnega odbora, ki je glasoval zoper pripustitev h glasovanju, in pri vsakem točno navesti razloge, ki so bili za njegovo odločitev merodajni.

Konec glasovanja.

§ 33.

Oddajanje glasov je skleniti ob določeni uri (§ 25.) ter zapreti volilno poslopje, oziroma dvorišče (§ 26.). Vendar se od glasovanja ne smejo iz-

ključiti volilci, ki so prišli še pred zaključno uro k volitvi v volilno poslopje, oziroma na dvorišče.

Štetje glasov.

§ 34.

Ko je glasovanje končano, mora volilni odbor na volišču takoj pričeti skrutinij.

Predvsem se morajo takoj zakleniti in zapečatiti zabojčki, iz katerih je predsednik jemal kroglice ter jih dajal volilcem. Ključ ostane pri predsedniku.

Potem se prešteje po glasovalnem zaznamku, koliko volilcev je glasovalo. To število se mora zapisati z besedami na koncu zaznamka.

Nato se prično odpirati skrinjice in šteti kroglice po oni vrsti, kakor so skrinjice postavljene po § 30., odstavku 5.

Najprej se odpre skrinjica s tekočo številko 1, iz nje se iztresejo vse kroglice in se preštejejo. Ko so vse kroglice iz te skrinjice preštete, je takoj, še preden se odpre naslednja skrinjica, zabeležiti v volilnem imeniku z besedami tekočo številko te skrinjice, dalje, za katero kandidatno listo je ta skrinjica prejela glasove in koliko je bilo kroglic v njej. Pod to zabeležbo se takoj podpišejo vsi člani odbora.

Prav tako se morajo prešteti kroglice iz druge skrinjice, nato iz tretje itd.

V volilni zapisnik je še posebe napisati število volilnih upravičencev, koliko je volilcev glasovalo in

katere stranke so prijavile vezanje list. Dotične prijavo je priložiti zapisniku.

§ 35. odpade.

Konec volilnega opravila.

§ 36.

Po končanem skrutiniju zaključi volilni odbor volilni zapisnik. Volilni zapisnik, glasovalni zaznamki, volilne imenike in prepis volilnih imenikov (§ 32. b) podpišejo vsi člani volilnega odbora in nanj se pritisne tudi občinski pečat.

Volilne spise razen onih na glavnem volišču je zapечатiti in pod nadzorstvom predsednikovim ali pod nadzorstvom drugega zato določenega člana volilnega odbora prenesti na glavno volišče (§ 26., odstavek 2.).

Tam se morajo volilni spisi vseh volišč odpreti in volilni odbor glavnega volišča mora skupni izid po uspehu glasovanj, ki so jih ugotovili posamezni odbori, dognati in vpisati v volilni zapisnik.

Ugotovitev izida volitve.

§ 37.

Skupna vsota oddanih glasov se razdeli z za eno zvišanim številom občinskih odbornikov, ki jih je voliti. Če se pri tej delitvi pokaže ostanek, se mora

dobljeno število zaokrožiti na prvo večje celo število; če pa ni ostanka, je dobljeno število zvišati na eno.

Zadnje število je volilno število.

Nato se razdele z volilnim številom števila glasov, ki so jih dobile posamezne kandidatne liste. Tako dobljeno celo število pokaže, koliko občinskih odbornikov pripade posamezni kandidatni listi.

§ 38.

Ako vsota teh odborniških mest, pripadlih posameznim kandidatnim listam, ne doseže števila vseh odborniških mest, ki jih je oddati, se prvo preostalo mesto prideli oni kandidatni listi, ki je dobila največ glasov, ako njen preostanek pri deljenju preseza polovico volilnega števila (§ 37., odstavek 2.). Ako ni tega pogoja, se prideli prvo preostalo odborniško mesto oni kandidatni listi, ki ima pri deljenju največji preostanek. Istotako je nadaljnja preostala mesta zaporedoma odkazati onim kandidatnim listam, ki imajo nadaljnje največje preostanke.

Ob enakem številu glasov odloči žreb.

§ 38. a.

Kjer je priglašeno vezanje list (§ 15. a), se pri računjanju po §§ 37. in 38. vezane stranke najprej smatrajo za eno stranko in se njih glasovi seštejejo. Kandidati, ki so jih na ta način vezane liste dobile

skupaj, se med njimi razdele z uporabo načel in predpisov §§ 37. in 38.

§ 39.

Za vsako objavljeno listo je izreči toliko občinskih odbornikov za izvoljene, kolikor jih je bilo po zgorajšnjem računu dodeljenih, in sicer po vrsti, kakor so bili v kandidatni listi označeni z 1, 2 itd. (§ 15.).

§ 40.

Za vsako objavljeno listo je tudi izvoliti prav toliko namestnikov, kolikor odborniških mest je bilo tej listi po § 39. dodeljenih, in sicer je izreči, da so tisti kandidati izvoljeni za namestnike, ki so navedeni v kandidatnih listah strank, po izvoljenih občinskih odbornikih dalje v tekoči vrsti.

Razglasitev izida volitve.

§ 41.

Ko se ugotovi izid volitve, se takoj z nabitimi listi objavi v občini.

Nadomestitev odpadlih občinskih odbornikov ali namestnikov.

§ 42.

Ako je bil izvoljen kdo, ki nima splošnih lastnosti volilnosti, ali ki je od volilnosti izvzet ali izključen.

(§§ 5., 6. in 7.), ali ki se sklicuje na zakonit opravičevalni razlog, vstopi kot občinski odbornik oni namestnik, ki je bil za stranko, kateri je bil dodeljen odpadli mandat občinskega odbornika, izvoljen za prvega namestnika (§ 40.). Prav tako je postopati, ako se izvoljenec brez zakonito opravičenega razloga brani sprejeti izvolitev, toda ne da bi odpadla globa, katero je prisoditi po občinskem redu.

Namesto namestnikov, ki odpadejo na enak način, oziroma namesto namestnikov, ki vstopijo v občinski odbor po zmislu prvega odstavka tega paragrafa, se kot namestniki pokličejo tiste osebe, ki so po prvotnem izidu, oziroma v kandidatni listi stranke, najbližje izvolitvi za namestnika.

Ugovori zoper postopanje pri volitvi.

§ 43.

Zoper izid volitve se sme pritožiti vsakdo, ki je vpisan v volilnem imeniku, in sicer zaradi nezakonitiga postopanja pri volitvi.

Prav tako sme vsakdo, ki je vpisan v volilnem imeniku, zahtevati, da se razveljavi izvolitev takih oseb, ki nimajo splošne lastnosti volilnosti ali so od volilnosti izvzete ali izključene (§§ 5., 6. in 7.).

Ugovori, ki se tičejo postopanja pri pripravah za volitev (reklamacijsko postopanje), tu niso več dopustni.

Ugovore zoper postopanje pri volitvah je vlagati v neprestopnem roku osmih dni potem, ko se je razglasil izid volitve, pri županu (mestnem magistratu).

Ugovore, ki se morebiti vložijo, je z vsemi volitvenimi spisi tekom osmih dni po okrajnem političnem oblastvu, omenjenem v § 9., odstavku 5., predložiti deželni vladi (poverjeništvu za notranje zadeve), katere razsodba je končno veljavna.

Ako se izvolitev kake osebe pravuomočno spozna za neveljavno, se morajo glede popolnitve izpraznjene mesta uporabljati določila § 42.

IV. oddelek.

Volitveno nadzorovalno oblastvo.

§ 44.

Ako se pri volilnih pripravah ali pa med volitvijo samo gode nezakonitosti, ima politično oblastvo, omenjeno v § 9., odstavku 5., dolžnost, ukreniti vse, kar je potrebno, da se nezakonitosti takoj odpravijo. Sploh pa sme, če se gode nerednosti, ali na utemeljeno pritožbo volilnih upravičencev odrediti v vsakem štadiju volilnega postopanja, da prevzame vsa opravila, ki pripadajo po tej uredbi županu (mestnemu magistratu), oziroma gerentu, poseben volilni komisar. Posel volilnega komisarja je časten.

Tudi mora politično oblastvo gledati na to, da se vse priprave in vsa uradna opravila, ki jih predpisujeta II. in III. oddelek tega poglavja, izvrše tako pravočasno, da more po preteku volitvene dobe že pričeti s poslovanjem novi občinski zastop.

II. poglavje.

Kako se volijo župan, podžupan in občinski svetovalci.

§ 45.

Po končanih volitvah občinskega odbora je voliti župana in, ako to predpisuje občinski red, podžupana in občinske svetovalce.

K tej volitvi, katero je izvršiti pod predsedstvom po letih najstarejšega občinskega odbornika, je proti dostavnici povabiti vse člane občinskega odbora z dodatkom, da tisti, ki brez veljavnega izgovora ali ne pridejo, ali pred končano volitvijo odidejo, izgube svoj odborniški posel in tri leta ne smejo biti izvoljeni ter da vrhu tega na občinsko korist plačajo globo, katero sme občinski odbor naložiti do 500 kron.

Zoper kazensko rzsodbo ni dopuščena nobena pritožba.

§ 46.

Zastopnik političnega oblastva, omenjenega v § 9., odstavku 5., se sme udeležiti volitve, da pazi na zakonitost volilnega postopanja. V ta namen je treba temu političnemu oblastvu pravočasno naznani dan, uro in kraj volitve.

§ 47.

Za župana (podžupana) in občinske svetovalce se smejo voliti le občinski odborniki. Izvzeti so:

1.) aktivni, državni in javni zakladni uradniki, poduradniki in sluge in

2.) duhovniki.

Nadalje vsi istočasni člani občinskega starejšinstva (župan, podžupan, občinski svetovalci) ne smejo biti v I. ali II. kolenu v sorodstvu ali v svaštvu.

Kako je voliti župana.

§ 48.

Najprej se voli župan.

Da je volitev županova veljavna, je potrebna navzočnost najmanj polovice občinskih odbornikov in nadpolovična večina glasov navzočnih odbornikov.

Ako se pri glasovanju ne doseže omenjena večina glasov, je izvršiti drugo glasovanje in ako se tudi pri tem ne pokaže potrebna večina glasov, je izvršiti ožjo volitev.

Pri ožji volitvi smejo volilci svoje glasove oddati samo tistima dvema odbornikoma, ki sta pri drugem glasovanju dobila relativno največ glasov. Kadar je enako glasov, odloči žreb, kdo pride v ožjo volitev.

Vsak glas, ki pri ožji volitvi pripade komu, ki ni bil vzet v ožjo volitev, je neveljaven.

Pri tem glasovanju se šteje za izvoljenega tisti, ki je dobil nadpolovično večino oddanih glasov. Ako je pri ožji volitvi enako glasov, odloči žreb.

Voliti je vselej z glasovnicami. Žreb vzdigne v obeh primerih predsednik.

Ako bi izvoljenec ne sprejel volitve, je najdalje v osmih dneh opraviti novo volitev.

Kako je voliti podžupana in občinske svetovalce.

§ 49.

Ako se mora v zmyslu občinskih redov za mesta z lastnim štatutom po županovi izvolitvi voliti podžupan, veljajo zanj določbe § 48., odstavkov 2. do 8.

§ 50.

V onih občinah, ki morajo po občinskem redu voliti občinske svetovalce, je po izvolitvi županovi (podžupanovi) voliti občinske svetovalce. Vsak volilec napiše toliko imen, kolikor občinskih svetovalcev je treba voliti. Čez to število napisana imena se ne vpoštevajo.

Tudi pri tej volitvi veljajo predpisi § 48., ako se za tega ali onega ne doseže nadpolovična večina glasov skupnega števila vseh občinskih odbornikov. Pri ožji volitvi smejo volilci svoje glasove oddati samo tistim, ki so pri drugem glasovanju dobili relativno največ glasov za onimi, ki so dosegli nadpolovično večino. Število oseb, ki naj pridejo v ožjo volitev, je dvakrat toliko, kolikršno je število občinskih svetovalcev, ki jih je treba še voliti.

§ 51.

Ako se izvoli občinski svetovalec (podžupan), ki je z izvoljenim županom v I. ali II. kolenu v sorodstvu ali v svaštvu, je treba voliti novega občinskega svetovalca (podžupana).

Ako se izvolita dve ali več oseb za občinske svetovalce, ki so si v I. ali II. kolenu v sorodstvu ali v svaštvu, je izvoljen oni, ki je dobil več glasov, oziroma ob enakem številu glasov oni, za katerega odloči žreb.

Glede ostalih svetovalskih mest se mora izvršiti nova volitev.

Volilni zapisnik.

§ 52.

O volitvi župana (podžupana) in občinskih svetovalcev je sestaviti zapisnik, ki ga morajo podpisati predsednik, dva občinska odbornika in zapisnikar.

Pritožbe zoper volitev župana (podžupana) in občinskih svetovalcev.

§ 53.

O pritožbah zoper volitev župana (podžupana) in občinskih svetovalcev razsoja okrajno politično oblastvo, omenjeno v § 9., odstavku 5., v Ljubljani pa deželna vlada za Slovenijo. Zoper razsodbo okrajnega političnega oblastva je dopuščen priziv na de-

želno vlado (poverjeništvo za notranje zadeve), katere razsodba je končno veljavna.

Pritožbe in prizivi se morajo v neprestopnem roku osmih dni po dnevu volitve, oziroma po vročitvi razsodbe, vložiti pri okrajnem političnem oblastvu, v Ljubljani pa pri deželni vladi za Slovenijo (poverjeništvo za notranje zadeve).

Nove volitve med volilno dobo.

§ 54.

Predpisi §§ 47. do 52. se uporabljajo tudi takrat, kadar se mesto županovo (podžupanovo) ali mesta občinskih svetovalcev izprazni med njih uradno dobo.

III. poglavje odpade.

§§ 55. do 61. odpadejo.

IV. poglavje.

Zaključne določbe.

§ 62.

Državljeni kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki imajo po § 17. uredbe o pridobitvi in izgubi državljanstva kraljevine Srbov, Hrvatov in Sloven-

cev z dne 25. novembra 1920. pravico opcije za tujo državo, ne smejo niti voliti niti izvoljeni biti, dokler enoletni rok za optiranje ni pretekel.

§ 63.

Občinski odborniki, omenjeni v tej uredbi, pomenijo člane občinskega odbora kot sklepajočega in nadzorujočega občinskega organa, občinski svetovalci pa župana podpirajoče člane občinskega starejšinstva kot upravljajočega in izvršilnega občinskega organa. (Člen XII. avstr. zakona z dne 5. marca 1862., drž. zak. št. 18.)

Za mestne magistrate, omenjene v tej uredbi, je razumevati občinske urade v občinah z lastnim štatutom.

§ 64.

Vse določbe občinskih redov, ki nasprotujejo tej naredbi, nadalje vsi občinski volilni redi, ki so doslej veljali na ozemlju deželne vlade za Slovenijo, se razveljavljajo.

§ 64. a.

Prve občinske volitve, ki se razpišejo po tej uredbi, se morajo izvršiti na podlagi pravnomočnih volilnih imenikov za volitve v ustavotvorno skupščino, izvršene dne 28. novembra 1920., brez novega reklamacijskega postopanja.

Deželna vlada pa sme v občinah, ker je vsled določbe člena 9., odstavek 2., zakona o volitvah na-

rodnih poslancev za ustavotvorno skupščino kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev z dne 3. septembra 1920. v volilnih imenikih vpisanih razmeroma malo volilnih upravičencev, po svojem lastnem predarku odrediti, da se občinske volitve izvedejo na podlagi novih imenikov, ki se morajo sestaviti in razporežiti po predpisih §§ 8. do 10.

INSTITUT ZA NOVEJŠO ZGODOVINO

K

16900

342.84(497.4)"1921"

020070390

COBISS 0